

● Venetianer Pál magas kitüntetést kapott

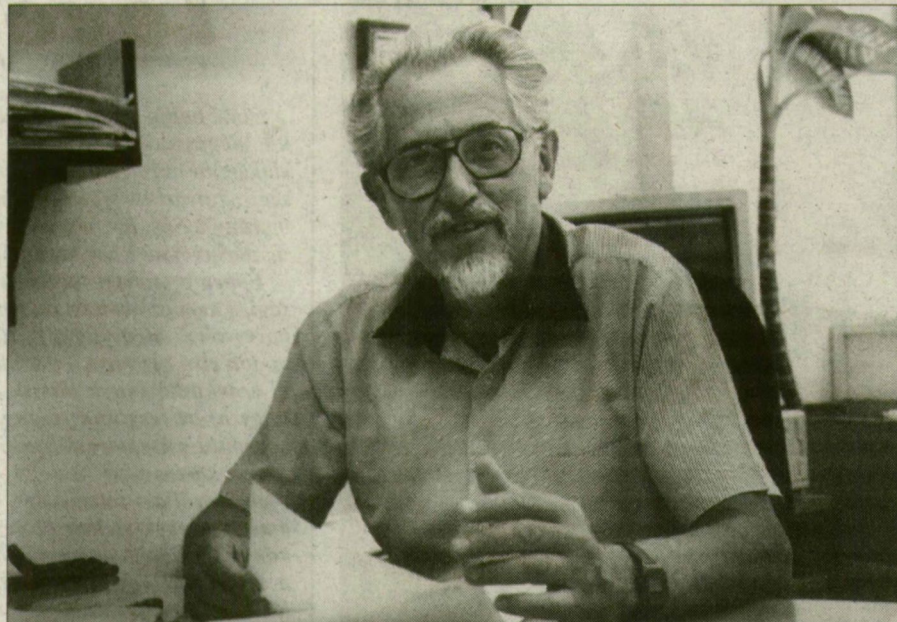
„A génsebészetben nincs semmi félelmetes”

A génsebészeti technika magyarországi bevezetéséért, a magyar molekuláris biológiai kutatás terén végzett iskolateremtő tevékenységéért, a tudományszervezésben elért eredményeiért **magas kitüntetést kapott dr. Venetianer Pál** akadémikus, a Szegedi Biológiai Központ Biokémiai Intézetének kutatója. A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét Göncz Árpád köztársasági elnöktől vette át augusztus 20.-án.

● A kitüntetések indoklása rendszerint rövid és általánosító, ezúttal azonban jól kifejezi, hogy ön három különböző tevékenységi körben is kiváló alkotott.

– Nem is tagadom, hogy tetszett nekem az indoklás, mi több, a feleségemnek is, aki azt mondta, jó, hogy nem a szokásos formulával „az életművet” jutalmazták, mert az mindig befejezettséget sugall... Tréfán kívül: a kitüntetés mindig jólesik az embernek, de számomra most külön öröm, hogy Göncz Árpád kezéből vehettem át, akit nagyon tisztelték.

● A 70-es években az ön kutatócsoportja elsőként alkalmazott Magyarországon génsebészeti módszereket; nem csoda tehát, hogy a legutóbbi szenzáció, a klónozás, illetve Dolly bárny világrajzotte kapcsán igen sokan megkérdezték. Most arra lenné kíváncsi, mi a véleménye a kísérletek beállításáról?

„Népszerű tudományos könyvet írok” (Fotó: Mohos Angéla)

– A közvéleményt fölizgató tudományos eredmények kapcsán újra és újra kénytelen az ember megállapítani, hogy egyáltalán nem az hozza lázba a laikusokat, ami az illető eredményben tudományosan valóban érdekes. A közvéleményt persze nem lehet leváltani. Lehet viszont sok mindent tenni azért, hogy egyre többen értsék és elfogadják a tudomány természetét, érvrendszerét és céljait. Például azt, hogy a génsebészetben nincs semmi félelmetes. Ezért is írok most egy népszerűsítő könyvet, amelyben mindenki számára érthetően igyekszem a géntechnológia, a génsebészet társadalmi és etikai kérdéseivel foglalkozni.

● Az emberi klónozással is?

– A Dolly esetében alkalmazott új eljárás vetette fel ezt

a lehetőséget, amelyről nekem is – mint az ügy kapcsán a legtöbb megszólalónak – az a véleményem, hogy a klónozásra, mint az emberi szaporodás alternatívájára gondolni sem szabad. De a báránykísérleteknek nem is volt semmi közük az emberi klónozáshoz! Ez egy teljesen gyakorlatias, egy gyógyszer előállítását célzó kísérlet volt. A tiltás azért nem szerencsés, mert klónozásnak nemcsak az egyszerű állattenyésztési célok, a kiváló tenyészállatok gyorsabb szaporítása végett van értelme, hanem az emberi orvoslás, a gyógyítás céljai érdekében is. Olyan példát mondok, amellyel pillanatnyilag magam is foglalkozom. Léteznek mitokondriális eredetű genetikai betegségek. Ezeket nem a sejtmagban, hanem a citoplazmában, a mitokondriumokban

lévő DNS hibája okozza. Ezek a betegségek ritkák ugyan, de nagyon súlyosak, gyógyíthatatlanok. Örökletesek, mint általában a genetikai betegségek, azzal a különbséggel, hogy kizárólag anyai úton öröklődnek. Mármint a Dolly esetében alkalmazott technikával lehetővé válhat, hogy ilyen betegségben szenvedő anyának is egészséges gyermeke születhesen. Ha betiltják a kísérleteket, akkor ezt a lehetőséget is kizárják.

● Tudományszervező tevékenységének kiemelése azt is jelenti, hogy a mostani kitüntetéssel a vezetői posztokon végzett munkáját is megbecsülték. Január óta – több mint tíz évi „főnökösködés” után – ismét „egyszerű” kutatói státusban dolgozik. Melyik jobb?

– Ha csak egy szóval kellene válaszolni, könnyen rávágom: a kutatás. De azért nem olyan egyszerű a dolog, mert jó vezetőnek lenni igenis teljesítmény, nehéz és nagy dolog. Abban az értelemben sohasem vonzott ez a tevékenység, hogy a hatalom gyakorlása számomra örömet okozott volna. Megjegyzem, ez nem jelenti, hogy akinek a hatalom örömet okoz, az már nem is lehet jó vezető... De én azért vállaltam az intézet, majd az egész biológiai központ vezetését, mert – helyesen vagy nem – úgy véltem, hogy jól tudom csinálni. Azt vállaltam, hogy tölem telhetően helyes tudományos, személyi és gazdasági döntéseket próbálok hozni. Most azért nem vállaltam tovább vezetői posztot, mert a körülmények megváltoztak, s arra, amit manapság a jó vezetőtől elsősorban elvárnak, nem érzem alkalmasnak magamat.

● A pénzszerzésre gondol?

– Pontosan erre gondoltam. ● Ha módjában állna pénzt költeni, melyik tudományágat favorizálná?

– Magyarországon? Követném a világtendenciát és a magyar gazdaság adottságaira is figyelnék, tehát a biológiai tudományokra a jelenleginél sokkal több pénzt fordítanék. Most a hazai tudományos kutatásra általában is a kelletnél kevesebbet költenek és ezen belül a biológiai tudományokra sokkal kevesebbet, mint a fejlett országokban. Pedig valóban ez a jövő tudománya.

Sulyok Erzsébet

miről írt a DM?

● 75 éve

Régi szegedi művészekről

Szeged a rekonstrukció óta erős kultúrváros hírében áll az országban, de általában a hit, hogy azelőtt barbár parasztváros volt, amelybe se a tudománynak, se a művészetnek nem volt polgárjoga. Ennek a tévedésnek, amelyet alaposan megcáfolnak a városi mű-

zeumnak a régi Szeged műveltsége körül, sajnos csak az utolsó tíz év óta folyó kutatásai, főleg abban kérésre, hogy az árvíz és a rekonsztukció idején a régi Szeged művelődéstörténeti emlékei elveszültek, s megmentésükre nem gondolt senki. (1922)

● 50 éve

Az egyház pártatlan

Illetékes egyházi hely a következők közlésével bízták meg a Magyar Kurir című katolikus könyvkiadást: az ország több vidékén a választási agitáció a bíboros hercegprímás nevét is szájára vette. Van olyan párt amely magát a magyar katolicizmus

meghatalmazott képviselőjének illetőleg a régóta várt nagy világnézeti mozgalom megvalósítójának hirdeti. A magyar püspöki kar álláspontjának világos, félreérthetetlen közlése után feleslegesnek látszik az ismétlés. (1947)

● 25 éve

Jelentések az olimpiáról

Az olimpiai játékok második versenynapján megszületett az első magyar aranyérem. Földi Imre a légsúlyúak küzdelmében csodálatos világcsúccsal – 377,5 kilogrammal – öt Európa-bajnoki aranyérem, egy világbajnoki győzelem és két olimpiai ezüstérem

után megszerezte első súlyemelő olimpiai győzelmét. Az első napon versenyzőink tíz sportágban voltak érdekeltek, s eddig egy aranyérmet, egy ezüstérmet s két bronzérmet szerezünk, amellyel az összesítésben a harmadik helyen állunk. (1972)

Boltosok, figyelem!

● DM-információ

Ezen a héten ismét várjuk azoknak a szegedi kiskereskedőknek a jelentkezését, akik a következő napokban mosóport, cukrot, nápolyit, étolajat, trappista sajtot, mosogatószeret, margarint, müzlit, tejjölt és mézet a szokásosnál olcsóbban kínálnak. (A „nevezéshez” egy termék

árának csökkentése is elég!) Szerdán és csütörtökön 9–12 óra között kolléganőnk, Muci Szilvia fogadja az aktuális ajánlatokat, a 481-281/302-es telefonon.

Péntekenként a Délmagyarország „Itt olcsóbb!” című rovatában természetesen csak a legkedvezőbb árakat közöljük!

tőzsde

Tovább csökkent az index

● Budapest (MTI)

Újabb 145 pontos indexesést hozott a szerdai kereskedés a Budapesti Értéktőzsdén. A BUX 7426 pontos napi minimum után végül 7469 ponton zárt, ami mintegy ezer ponttal kevesebb eddigi legmagasabb értékénél, amelyet néhány hete jegyeztek a tőzsdén. A határidős piacon az azonnali BUX csökkenését követve 150-200 ponttal lettek alacsonyabbak az elszámolóárak. A vezető részvények közül egyedül az Egis erősödött: 9300 forintról 9740 forintra nőtt az árfolyama. A Richter árfolyama a kereskedés utolsó perceiben 20 ezer forint alá esett, de végül 20

ezer 200 forintos záróárat ért el. A Mol 145 forintos csökkenéssel, 4100 forinton fejezte be a napot.

A TVK-részvények 100 forintot veszítettek értékük-ből, 4050 forintot adtak értük záráskor. A BorsodChem gyenge forgalom mellett 7750 forinton zárt. Az OTP-részvények 6300 forintot értek, ami 140 forinttal alacsonyabb keddi záróárunknál. A Danubius 300 forintos árfolyamesést szenvedett el, 5700 forintra csökkent a szálloda-részvények ára. Tíz forinttal, 235 forintra gyengült a Fotex. Tovább csökkent a kárpótlási jegyek ára is, amelyek 840 forintot értek a nap végén.

MA ÖKET KÖSZÖNTIK

Szász Istvánnét születésnapja alkalmából köszöntjük: férje, Andre, Zoli.

Sándorfalván Ormándi Bélát 70. születésnapján sok szeretettel köszönti: felesége és gyermekei.

K. T.

MA

VARGA MÁTYÁS Színház történeti Kiállítóháza (Bécsi krt. 11/A) hétfő kivételével naponta 13-tól 17 óráig látogatható.

BARDÓCZ LAJOS grafikusművész tárlata munkanapokon 10 és 18 óra között tekinthető meg a Bartók Béla Művelődési Központ „B” Galériájában.

A JATE-KLUBBAN 21 órától Student-est, nosztalgia-buli újdonságokkal.

HOLNAP

A CSILLAGVIZSGÁLÓ (Kertész utca) 18 órától látogatható.

A HAJÓSKERT Szabadidőközpontban zenés, táncos rock and roll buli lesz este 7 órától. Zene: PRT.

A JATE-KLUBBAN 22 órától házi buli a Volvox-szal.

SZEGEDI VAKÁCIÓ
Csütörtökön játékos foglalkozás a Gyermekkönyvtárban; pénteken 9 órától terepjárás a Fehér-tavon. Madárkalauz: dr. Csizmazia György. Találkozás a Fehértói Halgazdaság bejáratánál: 14 órától lemezhallgatás a Gyermekkönyvtárban.

A MAI NAPON
a kárpótlási jegyet 78%-on, DEMASZ-részvényt 75%-on, ÉDÁSZ-részvényt 82%-on vesszük!
A közölt árak 100 000 Ft névértékig jelentenek kötelezettséget.
PAKETT BRÓKER RT.
6722 Szeged, Kossuth L. sgt. 10-12.
Tel./fax: 62/323-144

MA

AZ MDF szegedi iroda (Római krt. 31.) ügyeletet tart 13-tól 16 óráig. Földkérdésben aláírás itt és a Tábor u. 5. szám alatt.

A NYUGDÍJASOK PÁRTJA 14 órakor taggyűlést tart (ezután minden hó utolsó csütörtökjén) a Teleki utca 3. szám alatt.

JOGSEGÉLYSZOLGÁ-

napló

LATI FOGADÓÓRÁT tart az MSZOSZ Csongád Megyei Képviselő (Szeged, Eszperantó utca 3-5., I. em. 5.) 14-től 16 óráig az MSZOSZ tagjai részére. Dr. Hajdú István ad felvilágosítást munkaviszonyban lévő,

pályakezdők és nyugdíjasok részére. A szakszervezeti tagságot hitelt érdemlően (pl. tagkönyv) igazolni kell!

AZ SZDSZ szegedi szervezete 17 órakor taggyűlést tart a Földvári utca 3. szám alatti irodában.

Mibe kerül a beiskolázás?

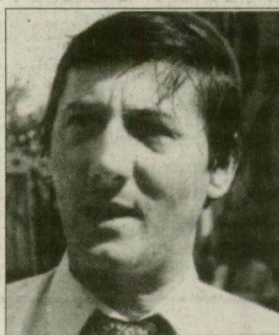
Szeptember elseje előtt pár nappal a legtöbb család az iskolakezdésre készül. Megrohanják a papírboltokat füzetekért, írószerért és iskolatáskáért. A leendő elsősök izgatottan várják az első csöngőszót. A szüleik pedig azért izgulhatnak, hogy a családnak már megint miről kell lemondania, hogy megvegyék a szükséges tanszereket.

T. M.-né, gazdasági vezető:

– A fiamat felvették Pécsre, az orvosira. De sajnos nem kapott kollégiumi elhelyezést és ezért albrételet kellett keresnünk. Találtunk is egy megfelelőt. Egyedül lakhat egy szobában, így nem zavarják tanulását közben. De havonta 11 ezer forintot kell fizetni lakbérre, plusz a rezsit. A tandíj pedig kétezer forint. Azt hallottam, hogy lesz olyan tanítványuk is, ami több ezerbe fog kerülni. Most nyomozunk a könyvek címe után, hogy még az egyetemi kez-

T. M.-né gazdasági vezető, Csányi Edit ifjúságsegítő munkatárs és Lele András üzletkötő. (Fotó: Somogyi Károlyné)

?

a hét kérdése

dés előtt az antikváriumokban beszerezhetjük őket.

Csányi Edit, ifjúságsegítő munkatárs:

– Nagyon drága, láttam a TV-ben, hogy egy gyerek beiskolázása több mint 15 ezerbe is kerülhet. Nekem három keresztygyerekem van. Az anyjuk óvónő és csak családi összefogással tudják beszerezni a könyveket és egyéb iskolai kellékeket. A

kisebkek a nagyobbbtól örökölnék sok mindent. Az ifjúsági irodában dolgozom, naponta jönnek hozzánk egyetemisták, hogy nem bírják fizetni az oktatási költségeket. Nálunk is kellene egy olyan lehetőség, mint Nyugaton, hogy a fiatalok kölcsönt vehessenek fel a tanulmányaik finanszírozására.

Lele András, üzletkötő:
– Nekem két gyerelem

van, a kisebbik most lesz nyolcadikos, a nagyobbik pedig középiskolás. Eddigi számításaim alapján, úgy 25-30 ezer forintba fog kerülni a „csemeték” taníttatása. Arra lehet számítani, hogy jövőre még többet kell majd fizetni az oktatásért. A családi költségvetés is megérzi a szeptemberi iskolakezdést. Nagyjából húszezer forint megy el a két gyerekre havonta. Fizetni kell a könyvekért, a füzetekért, az írószerekért, az utaztatásukért és az égvilágon mindenért.